

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis, Seu Resolutio Casuum Conscientiæ

Juxta Sacram Scripturam, Canones, Et Sanctos Patres

Continens Tractatus de Sacramentis in genere; de Baptismo, de Confirmatione, Eucharistia, Sacrificio Missæ; Constitutionem Innocentii XII. super celebratione Missarum, variaque alia decreta

Genet, François

Parisiis, 1703

Caput V. De mutationibus quæ accidere possunt materiæ formæque Sacmentorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40834

24 T R A C T A T U S I.

Quia nimis in voto Baptismi antea concepto sufficiens intentio Moralis, & interpretativa perseverat, cum quibus tamen stat in recipiente vera intentio recipiendi Baptismum, modò exprestè non contradicat. Unde adultus receptioni Baptismi exprestè contradicens, nihil recipit, quia tunc nullam habet intentionem recipiendi Baptismum, nec etiam interpretativam, quæ sufficeret ad hoc, ut validè reciperet.

C A P U T V.

*De mutationibus quæ accidere possunt
materiæ formæque Sacramentorum.*

Quæst. 1. **Q**UÆNAM mutatio in materia & forma Sacramentorum, reddit Sacramentum invalidum?

Resp. Certum est, omnem mutationem substantialem, tum in materia, tum in forma Sacramentorum, reddere Sacramentum invalidum. Quod quidem probatur autoritate sancti Augustini relati in Canone: Detrahe, inquit, verbum, & quid est aqua? Accedit verbum ad elementum, & fit Sacramentum: Hoc est, detrahe formam à materia Baptismi seu verbum ab aqua, nullum erit Sacramentum: quibus verbis satis constat mutationem omnem substantialem sive materiæ sive formæ Sacramentum nullum reddere.

Quæst. 2. In quonam sita est essentialis mutationis formæ Sacramentorum?

D. Th. 1. p. q. 60. art. 8. Resp. Cum verba, inquit Divus Thomas, operentur in Sacramentis quantum ad sensum quem faciunt, oportet considerare, utrum per talen mutationem tollatur debitus sensus verborum;

borum ; quia si sic , manifestum est , quod tollitur veritas Sacramenti. Manifestum est autem quod si diminuatur aliquid eorum quæ sunt de substantia forma Sacramentalis , tollitur debitus sensus verborum ; & ideo non perficitur Sacramentum. Vnde Didymus dicit in lib. 2. de Spiritu-sancto : Si quis ita baptizare conetur , ut unum de predictis nominibus prætermittat (scilicet Patris & Filiæ & Spiritus-sancti) sine perfectione baptizabit.

Quæst. 3. Quænam est accidentalis mutatio formæ Sacramentorum adveniens , quæ eorum validitatem non impedit ?

Resp. Cùm sensus verborum , ut diximus ex Divo Thomâ , sit essentia formæ Sacramentorum , mutatio vocatur accidentalis , quando verba constituentia formam Sacramentorum , per eam mutationem non amittunt verum sensum , verumque significatum : Si subtrahatur aliquid , inquit Divus Thomas , quod non sit de substantia formæ , talis diminutio , in corpore non tollit debitum sensum verborum ; & per consequens , nec Sacramenti perfectionem. Sicut in forma Eucharistie , quæ est , Hoc est enim Corpus meum : Ly enim sublatum , non tollit debitum sensum verborum , & ideo non impedit perfectionem Sacramenti.

Quæst. 4. Si aliquis propter ignorantiam linguae Latinæ , sive ex negligentia , sive aliquo alio defectu naturali , corrumperet ita verba Sacramentorum , ut secundum modum , quo ab eo proferrentur , non amplius in rigore eum sensum conservarent quem efficere deberent tanquam forma Sacramentorum , Sacramentum foret-ne validum. v. g. Si quis baptizando diceret : In nomine Patria , & Filia & Spiritua sancta .

Tomus III.

B.

26 TRACTATUS I.

Resp. Sacramentum foret validum, licet verba non haberent verum sensum, quem efficere deberent ad validitatem Sacramenti si in summo rigore acciperentur; dummodo in modo quo proferuntur hæc verba, in talibus circumstantiis, ad taletm actionem efficiendam, & ratione connexionis quam haberent cum aliis verbis Sacmentorum formæ: v. g. in casu proposito, cum his verbis, *Ego te baptizo in nomine*, significant ac manifestent omnibus præsentibus, eaque audientibus, eum qui ea proferret, velle idem dicere, eundemque sensum conservare, qui necessarius est ad formam Sacramenti.

Can. Retulerunt. De Consecr. dist. 4.

Ita propositam difficultatem resolvit olim Zacarias Papa relatus in Canone. Retulerunt, inquit, nuncii tui quod fuerit in eadem Provincia Sacerdos qui Latinam linguam penitus ignorabat, & dum baptizaret, nesciens Latini eloquii, infringens linguam diceret: *Baptizo te in nomine Patria & Filia & Spiritus sancta*. Ac per hoc tua reverenda fraternitas consideravit eos rebaptizare: sed, sanctissime Frater, si ille qui baptizavit, non etrorem introducens aut heresim, sed pro sola ignorantia Romana locutionis infringendo linguam, ut supra fati sumus, baptizans dixisset, non possumus consentire ut denuo baptizentur.

Ex his quæ modò diximus colligere licet, quod quando asseruimus ad validitatem Sacramenti necessarium esse ut significatus sensus verborum formæ Sacramenti non variaretur, aut corrumperetur, id intelligi minimè debere in summo rigore, ita ut quoties verborum formæ aliqua corruptio aut variatio sensum commutat, ideo Sacramentum efficiat nullum: verum id moraliter intelligendum est, ita ut

judicemus sensum verborum esse semper eundem, proindeque Sacramentum esse validum, quoties illi qui proferentem audierunt, judicant eum idem voluisse dicere, licet aliqua verba pronunciando variaverit, aut corruperit per ignorantiam aut inadvertentiam.

Quæst. 5. Quare Sacramentum nullum est, quando ille qui verba aliqua formæ proferendo corruptit, id facit, ut introducat errorem in Ecclesiam?

Resp. Rationem afferit Divus Thomas, cùm dicit: *intentio Ministri requiritur ad Sacra- D. Tho. 3. p. mentum; & ideo si intendat per hujusmodi q. 60. art. 8. additionem vel diminutionem, alium ritum in corp. inducere, qui non sit ab Ecclesia receptus, non videtur perfici Sacramentum, quia non videatur quod intendat facere id quod facit Ecclesia:* Propterea in casu proposito Sacramentum collatum nullum esset, quia Minister non haberet eam intentionem, quæ est necessaria ad validitatem Sacramenti.

Quæst. 6. Quia ratione dignosci potest, an mutatio materiae Sacramentorum sit substancialis, aut tantum accidentalis?

Resp. Materiæ mutatio reputatur substancialis, ac proinde Sacramentum reddit nullum, quando, secundum communem usum & judicium hominum, non reputatur esse ejusdem speciei, cum materia à Christo Domino determinata; si verò illa mutatio, non impedit quominus materia sit semper ejusdem speciei, mutatio tunc censeretur tantum accidentalis, v. g. in Sacramento Baptismi, *Dicendum est, D. Tho. 3. p. inquit Divus Thomas, quod in qualibet aqua q. 66. art. 4. qualitercumque transmutata, dummodo non in corp. solvatur species aquæ, potest fieri Baptismus. Si verò solvatur species aquæ, non potest fieri Baptismus.*

28 TRACTATUS I.

Quæst. 7. Quot modis accidere potest mutationis substantialis in Sacrementis?

D. Th. 3. p. q. 60. art. 8. Resp. Quinque modis. Primo, Circa additionem, inquit Divus Thomas, contingit aliquid apponi, quod est corruptivum debiti sensus. Puta si quis dicat: Ego te baptizo in nomine Patris majoris, & Filii minoris, sicut Arriani baptizabant; & ideo talis additionis tollit veritatem Sacramenti. Secundo, quando prætermittuntur aliqua verba essentialia: Manifestum est autem, ait ibidem Divus Thomas, quod si diminuatur aliquid eorum quae sunt de substantia forma sacramentalis, tollitur debitus sensus verborum & ideo non perficitur Sacramentum; ut si quis ita baptizare contendat, ut unum de predictis nominibus prætermittat, scilicet Patris & Filii & Spiritus sancti. v. g. si diceret: Ego te baptizo in nomine Patris & Filii, & omittet Spiritum sanctum. Tertio, Si sit tanta corruptio, q. 60. art. 7. ait idem Doctor, qua omnino auferat sensum locutionis, non videtur perfici Sacramentum: Puta si loco ejus quod est in nomine Patris,

D. Th. 3. p. q. 60. art. 8. dicat in nomine matris. Quartio, Si sit tanta interruptio verborum, ut ait Divus Thomas, ad 3.

quod intercipiatur intentio pronuntianis; tollitur sensus Sacramenti, & per consequens veritas ejus; non autem tollitur quando est pars interruptio que intentionem proferentis & intellectum verborum non aufert. Et idem est etiam dicendum de transpositione verborum, quia si tollit sensum locutionis, non perficitur Sacramentum. v. g. si quis diceret: Filii, Ego baptizo te in nomine Patris & Spiritus sancti.

Quæst. 8. Quomodo intelligenda sunt verba Can. Detrahe. Can. q. 1. sancti Augustini relata in Can. Vnde ista tanta virtus aquæ, ut corpus tangat & cor abluit;

De Sacramentis. Cap. V. 29

nisi faciente verbo? Non quia dicitur sed quia creditur; nam & in ipso verbo aliud est sonus transiens, aliud virtus manens?

Nonne hinc colligere licet, verba non esse formam Sacramenti, quoniam ad ejus validitatem non est necesse ut proferantur, sed solum instituta sunt ad excitandam fidem fidelium a qua sola, juxta Calvinum, depender omnis vis & efficacia Sacramentorum?

Resp. Responderi potest his sancti Augustini verbis, cum Glossa in eundem Canone. Et quod dicitur, sed quia creditur, hoc ad suscipientem refertur; quia non exigitur fides conferentis, sed suscipientis, ab ipso enim dante sola intentio requiritur, faciendo scilicet quod facit Ecclesia: sed necesse est, ut is qui Baptismum recipit fidem habeat, ut gratiam recipiat, & tunc verbum efficit sanctificationem animae, non quia dicitur, sed quia creditur; ita ut non soli verborum pronuntiationi via animae sanctificandae, Christus adjunxerit, sed fidei quae verbis prolatis exhibetur.

Glossa suam probat explicationem ex ipsis Augustini verbis quae referuntur in Canone, ubi hic sanctus Doctor ait: Tunc valere incipit ad Canone. Tunc salutem Baptismus, cum illa fides veraci confessione recesserit, qua corde in malitia vel sacrilegio perseverante, peccatorum abolitionem non sinebat fieri: Et certum est Divum Augustinum voluisse tantum loqui de Sacramento in quantum sanctificat animam, cum dicat, corpus tangit, scilicet aqua, & cor abluit: fides enim necessaria est in eo qui suscepit Sacramentum, ideo dicit, sed quia creditur: quod tamen de solis adultis intelligendum est; quoniam, ut ait idem Doctor relatus in Canone, Cum pro parvulis alii respondent ut impleatur erga eos celebratio Sacramenti: va-

Glossa. in
Can. Deinde
verbo, Credi-
tur.

Canone. Tunc
valere. De
Consecrat.
dist. 4.

Can. Cum pra
parvulis, De
Consecratis,

30 · T R A C T A T U S I.

let utique ad eorum consecrationem , quia ipsi respondere non possunt . At si pro eo qui respondere potest , alius respondeat , non itidem valet . In eodem ipso loco unde desumitur objectio , sanctus Augustinus ait . Hoc verbum fidei tantum valet in Ecclesia Dei , ut per ipsum credentem , offerentem , benedicentem , tingentem , etiam tantillum , mundet infan- tem , quamvis nondum valentem corde crede- re ad iustitiam ex ore confiteri ad salutem :

In 6. p. Bre-
viloq. cap. 7.
De iniquitate
Bap. ism.

Quoniam , ut ait sanctus Bonaventura , Ori- ginalis peccatum trahitur aliunde , ex parvu- lum facit concupisibilem , ex adultum adtu- concupiscentem ; necessaria est adulto fides propria ex penitentia , sed parvulo sufficit alia , que scilicet est in universalis Ecclesia .

Responderi etiam potest , sanctum Augusti- num nihil aliud velle , quam sonum exterio- rem verborum , nos habere vim physicam la- vandi animam , sed solum quia verbum est continens mysterium , quod est objectum fidei Ecclesiae .

Quast. 9. Quale peccatum committit ille qui mutat aliquid in materia aut forma Sacra- mentorum ?

Cap. 4. Deu-
ter.

S. Basili. lib.
de spiritu-
sancto cap. II.

Resp. Committit peccatum ex natura sua mortale . Quod quidem primò probatur auto- ritate Scripturæ sacræ ; dicitur enim in Deute- ronomio , Non addatis ad verbum quod vobis loquor , nec auferatis ab eo : Unde licet colli- gere à fortiori , non licere quidquam mutare , in materia vel forma Sacramentorum , quo- niam verba Scripturæ sacræ adhibentur ad significandam non tantum voluntatem divi- nam , verum etiam ad sanctificandas animas nostras . Id etiam confirmatur auctoritate sancti Basili , qui ait : Ille à gratia excidit , qui addit aut detrabit ad verba prescripta in

De Sacramentis. Cap. VI. . 31

Sacramento Baptismi : Unde concludere licet, illum peccare mortaliter, qui mutat quidquam in materia vel forma Sacramentorum, quoniam à gratia Dei nullus excidit, nisi propter peccatum mortale.

Quæst. 10. Utrum ignorantia excusat eum à peccato, qui mutaret aut omitteret aliquid in materia vel forma Sacramentorum?

Resp. Cùm secundum Divum Thomam, Ignorantia voluntaria dicatur ejus quod quis D. Tho. 1, 2, potest scire & debet, eaque non excusat à peccato; cùmque Presbyteri teneantur scire quidquid præscriptum est in materia & forma Sacramentorum; si mutationem aliquam notabilem per ignorantiam facerent (licet ea forent tantum accidentalis) in materia vel forma Sacramentorum, non forent immunes à gravi peccato.

C A P U T VI.

De Ministro Sacramentorum.

Quæst. 1. **S**ANCTITAS Ministri, est-ne necessaria ad validitatem Sacramenti?

Resp. Nequaquam: *Si inter bonos Ministros,* Can. *Si inter-* ait Divus Augustinus relatus in Canone, *cum De Consecr-
fit aliis alio melior, non est melior Baptis-
mus qui per meliorem datur; nullo modo est
malus qui etiam per malum datur, quando
idem Baptismus datur. Et ideo per Ministros
dispares Dei munus aequale est, quia non illo-
rum, sed ejus est: Id est Jesu-Christi à quo
Sacraenta suam habent vim, non vero à
Ministro, qui ejus tantum instrumentum est.*

Et Concilium Tridentinum ait: *Si quis di-* Sess. 7, Can.
B iiiij 131